

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

8 december 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BRUSSEL EN DE VLAAMSE RAND

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de rechtsonzekerheid die ontstaat in-gevolge het feit dat een aantal gemeenschapscentra reeds zijn overgegaan tot de hernieuwing van hun algemene vergadering en raad van beheer, terwijl de hernieuwing van de mandaten van de vertegenwoordiging van de in-richtende overheid achterwege blijft en betreffende de pogingen van het college van de VGC om de vertegen-woordiging van de inrichtende overheid af te schaffen

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

Woensdag 8 december 1999

VOORZITTER : De heer Luk Van Nieuwenhuisen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.49 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de rechtsonzekerheid die ontstaat ingevolge het feit dat een aantal gemeenschapscentra reeds zijn overgegaan tot de hernieuwing van hun algemene vergadering en raad van beheer, terwijl de hernieuwing van de mandaten van de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid achterwege blijft en betreffende de pogingen van het college van de VGC om de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid af te schaffen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de rechtsonzekerheid die ontstaat ingevolge het feit dat een aantal gemeenschapscentra reeds zijn overgegaan tot de hernieuwing van hun algemene vergadering en raad van beheer, terwijl de hernieuwing van de mandaten van de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid achterwege blijft en betreffende de pogingen van het college van de VGC om de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid af te schaffen.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de VGC-verordening van 7 februari 1992 bepaalt dat de gemeenschapsraad uiterlijk binnen de 6 maanden na de installatie van een nieuwe VGC opnieuw moet worden erkend. Dit betekent dat deze erkenning voor 13 januari 2000 moet gebeuren. Derhalve hebben

een aantal gemeenschapscentra reeds een hernieuwing van hun bestuursinstellingen doorgevoerd zoals in Etterbeek, Oudergem, Sint-Joost, Laken, Molenbeek en Vorst. Andere zijn er nog mee bezig. We lezen daarover ook een en ander in de publicaties van de betrokken gemeenschapscentra. Nochtans bepaalt het decreet van 24 juli 1991 dat in de statutaire organen van de gemeenschapscentra afgevaardigden zitting hebben die door de inrichtende overheid worden aangeduid. Dit betekent dat de statutaire instellingen van de gemeenschapscentra slechts rechtsgeldig kunnen vergaderen op voorwaarde dat ook vertegenwoordigers van de inrichtende overheid worden uitgenodigd.

Tot op heden bestond deze vertegenwoordiging uit vijf leden die volgens de evenredige vertegenwoordiging werden aangeduid door de inrichtende overheid, op voordracht van de partijen die in de VGC vertegenwoordigd zijn. Om deze vertegenwoordiging te hernieuwen is echter een besluit van het college van de VGC nodig dat bepaalt hoeveel personen namens de inrichtende overheid zullen worden aangeduid in de algemene vergadering en de raad van bestuur van de gemeenschapscentra. Het probleem is dat het college van de VGC blijft talmen. Tijdens de openbare vergadering van de VGC suggereerde de collegevoorzitter zelfs deze vertegenwoordiging af te schaffen en aldus het Vlaams Blok te weren uit deze instellingen. Bovendien wordt dit expliciet gesteld in het regeerakkoord van de VGC. In de begroting 2000 van de VGC zou een extra krediet zijn ingeschreven om juridische studies te laten verrichten om het Vlaams Blok te weren uit de socio-culturele instellingen waar een vertegenwoordiging van de overheid bij decreet is vereist. Dit is volkomen ondemocratisch, temeer omdat het Vlaams Blok de grootste partij is in Brussel en bovendien de enige oppositiepartij. In een parlementaire democratie is het onaanvaardbaar dat de oppositie wordt geweerd uit de instellingen waar de inrichtende overheid vertegenwoordigd is. Ingevolge deze sabotage van het college, rij-

Lootens-Stael

zen een aantal problemen. Het lijkt me juridisch uitgesloten dat de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra zouden vergaderen en beslissingen zouden nemen zonder dat daarbij de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid wordt uitgenodigd. Dergelijke vergaderingen en beslissingen die tijdens deze vergaderingen zijn genomen, zouden immers niet rechtsgeldig zijn en derhalve voor vernietiging vatbaar zijn.

Ik heb een aantal vragen over de vernieuwing van de statutaire organen van de gemeenschapsraden zoals die nu plaatsgrijpen en over de plannen van het college, zoals door de collegevoorzitter kenbaar gemaakt in plenaire vergadering van de VGC, om de vertegenwoordiging van de inrichtende macht volledig af te schaffen.

Ten eerste : kunnen de gemeenschapscentra reeds op een rechtsgeldige wijze overgaan tot een vernieuwing van hun statutaire organen zonder dat daarbij sprake is van een hernieuwing van de afgevaardigden van de inrichtende overheid ?

Ten tweede : kunnen deze vernieuwde statutaire organen reeds rechtsgeldig vergaderen zonder dat daarbij de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid aanwezig is – met andere woorden : wordt uitgenodigd – op deze vergadering ?

Ten derde : is het wettelijk mogelijk dat de nieuw samengestelde statutaire organen rechtsgeldig vergaderen in aanwezigheid van de oude vertegenwoordigers van de inrichtende overheid ? Indien er geen collegebesluit wordt genomen en er geen nieuwe vertegenwoordigers van de inrichtende overheid worden aangeduid, kunnen die statutaire organen van de gemeenschapsraden dan rustig voortwerken met in hun midden de oude vertegenwoordigers van de vorige bestuursperiode ? En is een dergelijke situatie rechtsgeldig ?

Ten vierde : acht de minister het, om geen rechtsonzekerheid te creëren zoals nu het geval is, niet wenselijk om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de hernieuwing van de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid in die statutaire instellingen ? Heeft het college van de VGC aan de minister een collegebesluit met betrekking tot deze problematiek overgemaakt ?

Ten vijfde : hoe zal de minister deze problematiek oplossen ?

Ten zesde : wat denkt de minister over de plannen van het college van de VGC om de vertegenwoordiging van de inrichtende macht af te schaffen ? Overweegt hij om het decreet van 24 juli 1991 in die zin aan te passen ? Het eventueel afschaffen van die vertegenwoordigers van de inrichtende overheid is immers niet evident. Het decreet moet worden gewijzigd, de verordening van de Vlaamse Gemeenschapscommissie moet worden gewijzigd, de statuten van de diverse gemeenschapscentra moeten worden gewijzigd – namelijk 22 maal -, de overeenkomsten tussen de gemeenschapscentra en de VGC moeten worden gewijzigd – ook 22 maal. Dit is mijns inziens moeilijk realiseerbaar voor 15 januari 2000. Desalniettemin vraag ik of u zelf overweegt om het decreet in die zin aan te passen.

Ten zevende : hoe denkt de minister als voorgedijminister van de VGC op te treden tegen de lakse houding met illegale achtergrond vanwege het college van de VGC ? Wat denkt u te ondernemen indien blijkt dat het college van de VGC weigert een besluit te nemen om vast te stellen hoe groot de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid is in de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra ? Wat denkt u te doen indien het college van de VGC weigert om de daaropvolgende normale aanstellingsprocedure tijdig van start te laten gaan en tot een goed einde te brengen ?

De voorzitter : De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz : Mijnheer de voorzitter, ik deel de mening van de heer Lootens-Stael over een aantal zaken niet. Ik heb een bijkomende vraag om het debat wat open te trekken.

De vraag van de heer Lootens-Stael past gedeeltelijk in de toepassing van het Cultuurpact. Ik ken het regeerakkoord niet van buiten, maar ik meen een aantal maal van u, mijnheer de minister, te hebben gehoord dat u gedurende deze regeerperiode plannen hebt om na te gaan of het Cultuurpact nog een aangepast instrument is om het huidig beheer van de culturele instellingen mee te helpen verzekeren. U kunt niet alles tegelijk doen, maar als hierover bepaalde inzichten of concrete plannen bestaan, kunt u die dan al meedelen ? Mocht dit niet zo zijn, zal dit op een later tijdstip wel aan bod komen.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, ik vind het goed dat deze vraag wordt gesteld, maar ik kan niet volledig achter alle standpunten van de heer Lootens-Stael staan.

Platteau

Op dit ogenblik wordt in het kader van de VGC een debat gehouden over deze problematiek. Ik ben van oordeel dat de gestelde problematiek een aangelegenheid is van de VGC zelf en dat het in deze omstandigheden wijs zou zijn om na te gaan wat de conclusies van dit debat zijn en dat we daarna een standpunt zouden innemen.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, collega's, er moet duidelijk een onderscheid worden gemaakt tussen de gemeenschapsraad enerzijds en de VZW gemeenschapscentrum anderzijds. In de VGC-verordening van 7 februari 1992 wordt de taak en de samenstelling van de gemeenschapsraad gereguleerd. De gemeenschapsraad fungeert als de door de Vlaamse Gemeenschapscommissie erkende raad voor cultuurbeleid en heeft het rechtsstatuut van een feitelijke vereniging. Het secretariaat van de vereniging wordt verzorgd door de VZW gemeenschapscentrum. De administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie begeleidt op dit ogenblik de procedure voor de hersamenstelling van de gemeenschapsraden, met name de hersamenstelling van het luik afgevaardigden en van het luik gecoöpteerden.

Op uw eerste vraag antwoordt ik het volgende : de VGC laat weten dat geen enkele van de VZW's gemeenschapscentrum op dit ogenblik overgaat tot de hersamenstelling van haar statutaire beheersorganen. Er wordt enkel gewerkt aan de hersamenstelling van de gemeenschapsraden. Pas daarna zal uit deze gemeenschapsraden een delegatie naar de VZW gemeenschapscentrum kunnen worden aangewezen. Deze delegatie zal dan, samen met de vertegenwoordigers van de inrichtende overheid, de algemene vergadering en de raad van bestuur van de VZW gemeenschapscentrum vormen.

Op uw tweede en derde vraag antwoordt ik dat naar aanleiding van de verkiezingen van 13 juni 1999 de gemeenschapsraden, krachtens artikel 8 van het decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid, opnieuw moeten worden samengesteld binnen een termijn van zes maanden. Dit is op 13 december 1999. Deze termijn wordt niet alleen opgelegd door het eerder vermelde decreet van 24 juli 1991, maar eveneens door de verordening van de VGC van 7 februari 1992.

Overeenkomstig de artikels 6 en 17 van de statuten van deze VZW's kunnen het lidmaatschap van de

vereniging evenals de mandaten maximaal vijf jaar duren en eindigen ze op 31 december van het jaar waarin verkiezingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en daarvan afgeleid voor de VGC-raad, worden georganiseerd. Dit is op 31 december 1999. Bijgevolg moeten de gemeenschapscentra op basis van hun statuten tegen 1 januari 2000 bij de VGC en bij de afdeling VOB een dossier over de hersamenstelling van hun beheersorganen indienen. Zolang er evenwel niet in vervanging is voorzien, zijn de beheersdaden van de huidige beheerders rechtsgeldig en wordt geen rechtsonzekerheid gecreëerd.

Voor wat de andere vragen betreft is het zo dat de hernieuwing van de vertegenwoordiging van de inrichtende overheid in de gemeenschapsraden en van hieruit hun doorstroming naar de VZW's gemeenschapscentrum, te gelegener tijd zal gebeuren en creëert op dit ogenblik zeker geen rechtsonzekerheid.

Het college van de VGC onderzoekt momenteel het dossier van de VZW gemeenschapscentra in een vernieuwde beleidscontext, met name de herstructurering van de gemeenschapscentra en hun ondersteunende diensten en het werken met convenanten met de gemeenschapscentra. Dit onderzoek zal gevolgen hebben op de samenstelling van de beheersorganen van de gemeenschapscentra. De resultaten worden echter pas op het einde van deze maand verwacht. Op basis van die resultaten zullen nieuwe voorstellen met betrekking tot de relatie tussen de VGC en de gemeenschapscentra worden uitgewerkt.

Men zal daarbij echter steeds rekening moeten houden met de van toepassing zijnde regelgeving. Artikel 5, paragraaf 1 van het decreet van 24 juli 1991 betreffende de erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige culturele centra die het cultureel leven in de Vlaamse Gemeenschap bevorderen, bepaalt de voorwaarden waaraan een cultureel centrum moet voldoen om erkend te worden en erkend te blijven.

Eén van deze voorwaarden is dat het cultureel centrum moet worden beheerd in een vorm van medebeheer waarbij de statutaire organen voor de ene helft moeten bestaan uit afgevaardigden van de inrichtende overheid, aangewezen volgens het evenredig stelsel, en voor de andere helft uit afgevaardigden van de door de inrichtende overheid erkende adviesraad inzake culturele aangelegenheden.

Mits dit wordt gemotiveerd, kan de inrichtende overheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opteren voor een beheersformule waarbij de statu-

Anciaux

taire organen bestaan uit afgevaardigden van de door de inrichtende overheid erkende adviesraden inzake culturele aangelegenheden, aangevuld met een afvaardiging van de inrichtende overheid. Dit wordt zo gestipuleerd in artikel 5, paragraaf 1, lid 3.

De samenstelling – en dus ook de hersamenstelling – van de beheersorganen van de gemeenschapscentra moet gebeuren overeenkomstig de bepalingen van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen wordt gewaarborgd. Aangezien deze wet van openbare orde is, kan daar in geen geval van worden afgeweken.

Tot slot verwijs ik nog naar het decreet van 18 mei 1999 houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen van de instellingen, ondernemingen, vennootschappen of verenigingen van de Vlaamse overheid. Niettegenstaande deze regelgeving strictu sensu niet van toepassing is op de gemeenschapscentra, lijkt het mij toch opportuun om de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de betrokken culturele instellingen aan te moedigen een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen na te streven.

Tot daar mijn uitvoerig antwoord. Wat de intenties van het college betreft, kan ik u enkel de raad geven aan te kloppen bij de VGC. Wat de vraag van de heer Gatz met betrekking tot het Cultuurpact betreft, ga ik uit van het basisprincipe van dat pact dat stelt dat alle filosofische en ideologische strekkingen worden gewaarborgd en aan bod kunnen komen. Het spreekt vanzelf dat ik een pluralist tot in de kist blijf. Ik pleit er wel voor dat we ons allemaal zouden bezinnen over de vraag of het Cultuurpact in de praktijk niet soms een rem kan betekenen op het wederzijds ontmoeten en op het overstijgen van de ideologische en filosofische overtuigingen waaraan ik uiteraard niet wens te raken. Ik vraag enkel dat we de moed zouden opbrengen stil te staan bij de gewijzigde context waarin de samenleving zich bevindt en waarin de bescherming van de filosofische en ideologische overtuiging een absolute noodzaak blijft. Maar zolang het Cultuurpact niet gewijzigd of bijgestuurd wordt, zal het worden toegepast waar dit dient te gebeuren.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, ik wens erop te wijzen dat de heer Plat-

teau de voorgeschiedenis van dit verhaal niet kan kennen, vermits hij geen deel uitmaakt van de VGC. Ik neem hem dit dan ook niet kwalijk.

Dit debat werd in de VGC gevoerd in de mate dat het voeren ervan werd getolereerd. Zo hebben we met betrekking tot deze problematiek interpellaties ingediend die men dan in mondelinge vragen heeft omgezet, een duidelijk bewijs dat men het debat uit de weg gaat. Daarom moeten we ons in een volgende stap tot de voogdijoverheid richten, wat bij deze is gebeurd. Het verheugt mij dan ook dat ik hier van minister Anciaux een antwoord krijg dat duidelijker is dan de antwoorden die mij tot op heden door de collegevoorzitter van de VGC werden verstrekt.

Toch wens ik de minister nog enkele bijkomende vragen te stellen. In het antwoord van de minister worden mij de regels uit de wet en uit het decreet verduidelijkt. Dat is op zich wel goed, maar het blijft voor mij onduidelijk wat er moet gebeuren indien er door het college geen besluit wordt genomen binnen de normaal te verwachten termijn. En wat gebeurt er indien blijkt dat op 31 december geen dossier is ingediend door de gemeenschapscentra ? Zullen de oude beheerders, die namens de inrichtende overheid in de gemeenschapscentra zitten, dan in functie blijven ? Zo ja, hoe lang kan een dergelijke toestand dan blijven duren ?

U antwoordt mij dat het college onderzoekt op welke wijze de samenstelling van de statutaire organen er in de toekomst moet uitzien. Ik neem aan dat een dergelijk onderzoek niet evident is en dat het daarom reeds jaren aan de gang is. Zo zijn er reeds onderzoeksopdrachten uitbesteed, onder meer aan professor Velaers, die in feite neerkomen op onderzoeken hoe het Vlaams Blok uit die gemeenschapscentra kan worden geweerd.

Als het onderzoek rond is, moet het decreet veranderen, moet de verordening veranderen, moeten de statuten veranderen, moeten de samenwerkingsovereenkomsten veranderen, enzovoort. Aangezien dit een werk van bijzonder lange duur wordt, wens ik van u te vernemen of u het aanvaardbaar acht dat de huidige vertegenwoordigers van de inrichtende overheid die hele periode bij gebrek aan vervanging zouden blijven zitten. Daarnaast is er het probleem dat het college – zowel het vorige als het huidige – weigert vervangingen door te voeren van vertegenwoordigers van de inrichtende overheid in die gemeenschapscentra. Zo worden zelfs overleden mensen niet eens vervangen met als voorwendsel dat een onderzoek aan de gang is. U

Lootens-Stael

begrijpt dat ik de rechtsgeldigheid daarvan sterk in vraag stel.

Tot slot meen ik uit uw antwoord ook begrepen te hebben dat u van oordeel bent dat het Vlaams Blok niet moet worden geweerd. U vindt immers dat de cultuurpactwetgeving moet blijven toegepast worden. Ik meen ook begrepen te hebben dat u sanctionerend zult optreden mocht het college een partij wederrechtelijk uitsluiten.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Ik heb inderdaad gezegd dat de gemeenschapscentra tegen 1 januari 2000 een dossier over de hersamenstelling van hun beheersorganen moeten indienen. Ik heb echter ook gezegd dat zolang men niet in een vervanging heeft voorzien, de beheersdaden van de huidige beheerders rechtsgeldig zijn en er geen rechtsonzekerheid wordt gecreëerd. Ik kan u niet zeggen hoelang deze toestand zal duren. Vanuit de VGC heeft men me gezegd dat de deadline van het onderzoek waarnaar we hebben verwezen, ten laatste voor eind de-

cember moet worden verwacht. Indien dit langer duurt, is de situatie anders. Op dat moment kan ik daar eventueel een oordeel over vellen.

Uit de informatie die ik vandaag in mijn bezit heb, blijkt niet dat men het dossier eindeloos rekt. Het onderzoek zou eind december aflopen. Er wordt geen spel gespeeld waarbij het onderzoek een alibi zou vormen om geen beslissing te nemen en zo de huidige vertegenwoordigers hun mandaat te laten behouden. Zo zie ik het niet.

Op uw laatste vraag kan ik zeggen dat ik heb geantwoord volgens de juridische en de rechtsnormen, waaraan ik me als minister dien te houden en waarop ik toezicht moet uitoefenen. Uw vraag zou verkeerd kunnen worden geïnterpreteerd. Bijgevolg wens ik daar absoluut niet op te antwoorden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.15 uur.*
